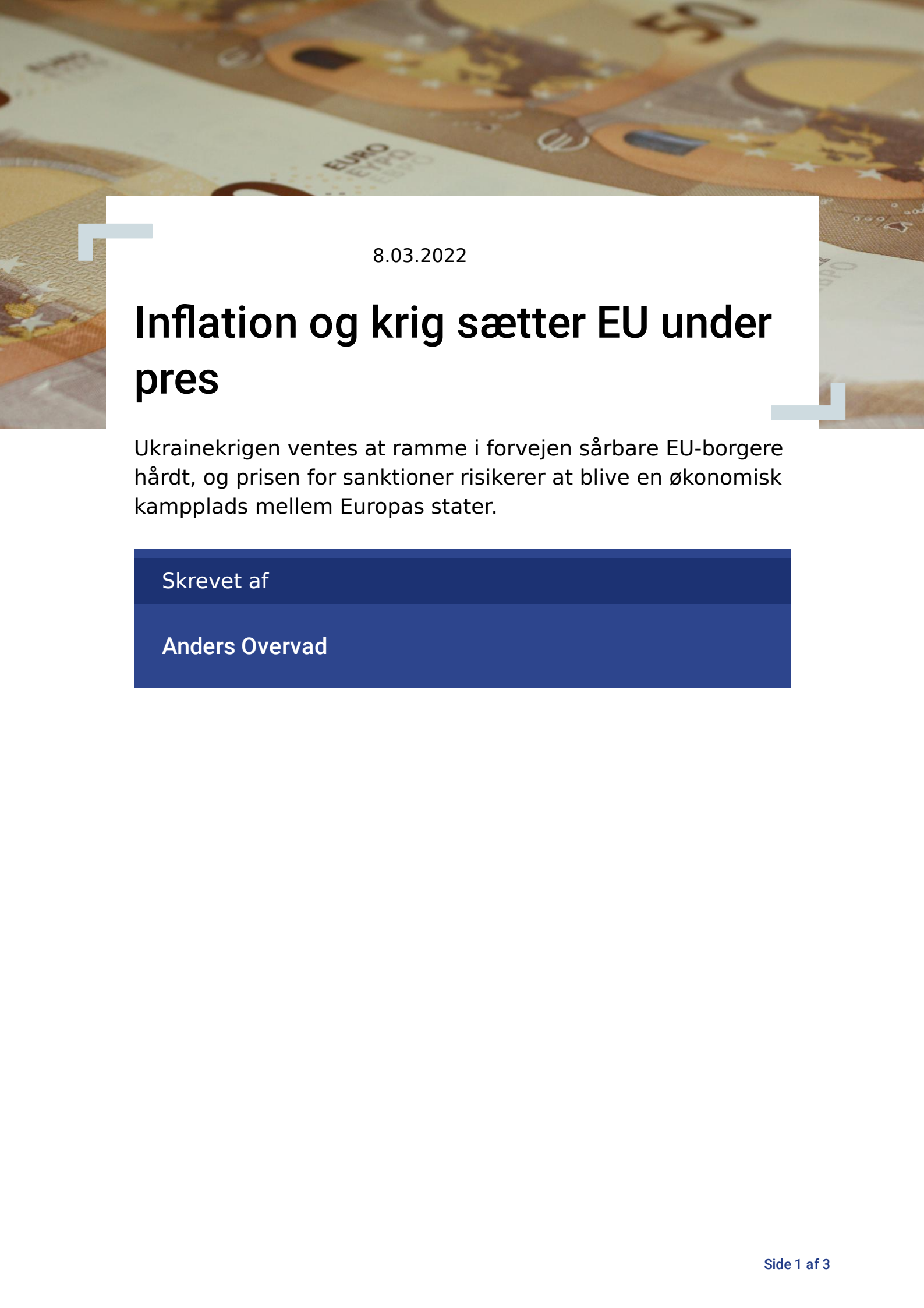

8.03.2022

Inflation og krig sætter EU under pres

Ukrainekrigen ventes at ramme i forvejen sårbare EU-borgere hårdt, og prisen for sanktioner risikerer at blive en økonomisk kampplads mellem Europas stater.

Skrevet af

Anders Overvad

Kommentaren er skrevet sammen med Thomas Søby, cheføkonom i IDA.

Allerede før Ruslands invasion af Ukraine var de europæiske økonomier samlet set presset af corona-epidemien. Nu kan krigen ventes at ramme i forvejen sårbare EU-borgere hårdt, og prisen for ekstremt velbegrundede sanktioner risikerer at blive en økonomisk kampplads mellem Europas stater.

Putins invasion af Ukraine har medført en massiv usikkerhed i verdensøkonomien, og det kommer på et tidspunkt, hvor Europa endnu ikke er fuldt ude af coronakrisens kløer.

De seneste opgørelser fra Eurostat og Danmarks Statistik viser således, at mens lande som Danmark, Sverige, Finland og Holland har genvundet det tabte og ved udgangen af 2021 havde et højere BNP end før coronakrisen ramte, så hænger lande som Spanien, Portugal men også Tyskland stadig i bremsen og har endnu ikke genvundet det tabte.

Invasionen af Ukraine har uoverstigelige menneskelige omkostninger, men konsekvenserne stopper desværre ikke der. Det rammer også økonomien. De økonomiske effekter kommer på et tidspunkt, hvor mange af EU's borgere i forvejen er sårbare. Energiregningerne er allerede høje, og de presser de mindst bemidlede forbrugere særligt hårdt.

Inflationen i eurozonen nåede et rekordhøjt niveau på 5,8 procent i februar. Herhjemme går vi heller ikke fri, da de seneste harmoniserede inflationstal viste en stigning på 4,9 procent i Danmark.

Betragter vi kerneinflationen – altså prisudviklingen, når der ses bort fra ikke-forarbejdede fødevarer og energi – så steg den i Danmark til 2 pct., mens den i eurozonen ligger på 2,7 pct., hvilket vidner om et underliggende prispres, der går videre end blot til energi og fødevarer.

Den høje inflation vil med sikkerhed sætte reallønsudviklingen under pres. Ikke kun i det sydlige Europa, men også i Danmark. Mange lønmodtagere vil formentlig se med undren og utilfredshed på en udvikling, hvor der på en og samme tid er godt gang i økonomierne og faldende realløn.

Samtidig er det i høj grad prisen på fødevarer og energi, der trækker den stigende inflation. Det er varegrupper, der fylder relativt mest hos de dårligst stillede

husholdninger, og det vil således medvirke til at trække økonomierne i en mere skæv retning. Det er også værd at holde sig for øje.

Da EU dækker lidt under 20 pct. af sit energibehov med russisk gas, olie og kul, er der en betydelig usikkerhed om fremtidens energipriser. Derudover leverer Rusland og Ukraine omtrent 30 pct. af verdens hvede, så fødevarepriserne står til at stige. Grundlæggende er det bestemt ikke usandsynligt, at prisstigningerne kan tiltage yderligere den kommende tid.

Selvfølgelig skal Rusland sanktioneres, også selvom det medfører udgifter til os selv. Krigen i Ukraine lægger et massivt pres på EU-systemet, og det åbner op for diskussioner om alt fra statsstøttere regler, finanspolitiske spilleregler og endda fælles EU-kompensation for de udgifter der følger af krigen.

Det er diskussioner, som skal tages, og som også overlapper hinanden. Men det er også diskussioner, hvor medlemslandene ikke nødvendigvis er enige.

Energipolitik er nemlig ikke kun energipolitik. Det er i høj grad også klima-, sikkerheds- og fordelingspolitik. Det bliver ikke nemt for EU at gøre sig fri af de russiske brændsler, og det vil bestemt ikke være gratis. Det er bydende nødvendigt, at den grønne omstilling accelereres yderligere og alle elementer tænkes ind. Både af hensyn til klimaet, sikkerheden og sammenhængskraften i de europæiske økonomier.